

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.005.07.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
<i>Kontroler</i>	Rafał Marynowicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/10/2016 z dnia 20 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Gimnazjum nr 1 im. Szarych Szeregów w Namysłowie, 46-100 Namysłów, ul. 3 Maja 21 ¹
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jacek Pawłowski, Dyrektor ² (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Do czasu zakończenia kontroli, w roku szkolnym 2015/2016, w ograniczonym zakresie zapewnione zostały bezpieczne i higieniczne warunki pracy uczniów w Szkole. Kontrola NIK wykazała bowiem występowanie nieprawidłowości w zakresie wymaganego zabezpieczenia obiektów i ich wyposażenia. Dla większości oddziałów plany zajęć dydaktyczno-wychowawczych nie uwzględniały potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, jak również stwierdzono łączenie przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji w dwu lub trzygodzinne bloki. Nieskutecznie wywiązano się z obowiązku zabezpieczenia dostępu uczniów do treści niepożądanych w internecie na komputerach stacjonarnych znajdujących się w pracowni komputerowej oraz w bibliotece.

Szkoła zapewniła uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych oraz korzystania z biblioteki, świetlicy, urządzeń sportowo-rekreacyjnych oraz gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, a wybrani nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Pomieszczenia Szkoły wyposażono w apteczki, jednak w części z nich przechowywano środki do udzielania pierwszej pomocy, których termin przydatności już upłynął.

NIK pozytywnie ocenia działania podjęte w trakcie kontroli, mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości, w tym m.in. prawidłowe wyposażenie apteczek, uniemożliwienie uczniom dostępu do nieodpowiednich treści przy użyciu niezabezpieczonych komputerów, jak też uzupełnienie planów ewakuacyjnych w budynku A oraz oznaczenie pomieszczeń, do których dostęp osobom nieuprawnionym jest zabroniony.

¹ Dalej: Gimnazjum lub Szkoła.

² Dalej: Dyrektor, powołany na okres od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2018 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu faktycznego

Na dzień 30 września 2015 r. do Gimnazjum uczęszczało łącznie 210 uczniów w dziesięciu oddziałach, z tego 34 (16,2%) uczniów było spoza obwodu Szkoły. Najliczniejszymi oddziałami była klasa IIc, która składała się z 25 uczniów oraz klasa Ia składająca się z 24 uczniów. Najmniej uczniów (13) było w klasie IIId.

(dowód: akta kontroli str. 21, 78)

W roku szkolnym 2015/2016 obowiązywały dwa plany zajęć - dla każdego z półroczy. Zajęcia prowadzone były w systemie jednozmianowym od godziny 8:00 do 15:20. W obu planach, w przypadku wszystkich klas, czas rozpoczęcia zajęć zaplanowano na pierwszą lub drugą godzinę lekcyjną. Liczba godzin lekcyjnych w poszczególnych dniach była podobna, z tym że występowały dni, w których:

- maksymalna i minimalna liczba godzin lekcyjnych różniły się o trzy godziny lekcyjne,
- zajęcia, w trakcie których dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja⁴ planowane były po piątej godzinie lekcyjnej oraz w ten sposób, że następowały po sobie tworząc dwu i trzy godzinne bloki,
- występowały tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji, co opisano w dalszej części wystąpienia.

Najkrótsza zaplanowana przerwa między zajęciami wynosiła maksymalnie pięć minut między szóstą i siódmą lekcją we wtorki i środy, a najdłuższe 20 minutowe (w poniedziałki, czwartki i piątki między piątą i szóstą lekcją). Pozostałe przerwy trwały 10 minut oraz 15 minut (we wtorki i środy między piątą i szóstą lekcją). Jednocześnie między siódmą i ósmą lekcją nie zaplanowano przerw⁵ (wg Dyrektora szkoły przerwa ta wynosiła 2 minuty).

(dowód: akta kontroli str. 21-29)

Uwaga dotycząca badanej działalności

Przerwa międzylekcyjna powinna umożliwić uczniom krótki odpoczynek, załatwienie potrzeb fizjologicznych oraz przejście z klasy do klasy, a także zachowanie higieny osobistej po zajęciach wychowania fizycznego. W związku z powyższym, w ocenie NIK, zasadnym powinno być wprowadzenie przerw długości co najmniej 10 minut. Tym bardziej, że zajęcia lekcyjne odbywają się w trzech budynkach szkolnych, w tym w sali gimnastycznej, która znajduje się kilka minut drogi od głównego budynku Szkoły.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W tygodniowych rozkładach zajęć siedmiu z 10 badanych klas⁶ nie uwzględniono podobnej liczby godzin lekcyjnych w poszczególnych dniach, w tym w przypadku dwóch klas⁷ różnica wynosiła trzy godziny lekcyjne. Ponadto w planach trzech klas⁸ ujęto pojedyncze dni, w których przewidziano wyłącznie zajęcia niewymagające koncentracji, tj. plan zajęć opracowano niezgodnie z zasadą równomiernego obciążenia uczniów zajęciami wyrażoną w § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁹ oraz z zasadą ochrony zdrowia i higieny pracy wyrażoną w § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji

⁴ Matematyka, fizyka i chemia.

⁵ Siódma lekcja kończyła się, a ósma rozpoczynała o tej samej godzinie to jest o 14:45.

⁶ Klasy: Ia, Ib, IIa, IIb, IIc, IIIa i IIIb miały od 6 do 8 godzin lekcyjnych dziennie.

⁷ Grupy klas Ib i IIIb miały od pięciu do ośmiu godzin lekcyjnych dziennie.

⁸ W pierwszym semestrze Ia i IIIa w piątki, a w drugim semestrze klasa IIa w czwartki.

⁹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 21-29)

Dyrektor wyjaśnił, że rozporządzenie MEN z dn. 30 kwietnia 2013 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach zobowiązuje Dyrektorów do zapewnienia tej pomocy i jej organizacji. Wiąże się to m.in. z organizacją dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć rozwijających uzdolnienia, czy zajęć specjalistycznych. W szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną objętych jest 79 uczniów, spora część z nich to uczniowie pochodzący z obszarów wiejskich. Dowozy uczniów do szkoły połączone są z dowozami uczniów do innych placówek (Szkoła Podstawowa nr 3 w Namysłowie, Przedszkole w Bukowie Śląskiej). Dzieci z tych placówek (szczególnie uczniowie klasy I-III szkoły podstawowej i dzieci z przedszkola) musiałyby przebywać w nich od 7:45 do 15:40. Aby nasi uczniowie mogli korzystać z zaproponowanej im pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a tym samym z zajęć pozalekcyjnych, w te dwa dni skrócony został ich pobyt w szkole (poprzez skrócenie przerw między 6. i 7. godziną lekcyjną do 5 min. oraz między 7. i 8. godziną lekcyjną do 2 min.). Dyrektor wskazał, że w Namysłowie zostało zlikwidowanych większość połączeń autobusów kursowych, przez co uczniowie nie mają jak powrócić do domu po zajęciach. Jedynym środkiem lokomocji jest autobus szkolny. Organ prowadzący nie zapewnia dodatkowego autobusu dla uczniów, którzy chcą korzystać z zajęć pozalekcyjnych. Poprzedni Dyrektor szkoły, p. Beata Leszczyńska zwracała się do organu prowadzącego o dodatkowy kurs autobusu, ale organ prowadzący nie wyraził zgody. Zgody na wydłużenie czasu pobytu w szkole nie wyraziły również te placówki, z którymi jesteśmy połączeni dowozami, gdyż wiązałoby się to z dodatkowymi finansami na zapewnienie opieki dzieciom. W związku z tym, we wtorki i środy został zorganizowany inny harmonogram pracy, tj. przerwy śródlekcyjne (po 6 lekcji – 5 minut, po 7 lekcji – 2 minuty).

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że planując zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, starał się uwzględnić potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. W miarę możliwości nierównomierne obciążenie zajęciami korygował. Udało się to praktycznie we wszystkich klasach/grupach – w tym w I grupie kl. IIIb. Uczniowie klasy Ib mają w tygodniu po 31 godzin lekcyjnych. Obydwie grupy w klasie Ib języka niemieckiego uczy jeden nauczyciel. W związku z tym, pierwsza grupa ma we wtorek 2 godziny lekcyjne mniej, natomiast druga grupa ma w piątek 2 godziny lekcyjne mniej. Raz grupa pierwsza kończy szybciej (we wtorek), a raz grupa druga (w piątek). Druga grupa ma w piątek 5 godzin lekcyjnych, dlatego że tylko w tym dniu na 6. i 7. godzinie lekcyjnej zapewnione są zajęcia świetlicowe dla uczniów dojeżdżających (w pozostałe dni na 6 godzinie lekcyjnej nie ma takiej możliwości).

(dowód: akta kontroli str. 62-64, 98-108)

2. W tygodniowych rozkładach zajęć uczniów wszystkich 10 klas zaplanowano po piątej lekcji zajęcia wymagające zwiększonej koncentracji, w trakcie których dominuje praca statyczna i długotrwała koncentracja, tj. z matematyki, chemii i fizyki, a ponadto w dziewięciu klasach¹¹ zaplanowano takie zajęcia jako następujące bezpośrednio po sobie, przez co nie zapewniono poszanowania zasady higieny pracy umysłowej wyrażonej w § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ramowych statutów w związku z w § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 21-29)

¹⁰ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych statutów.

¹¹ Za wyjątkiem klasy Ia.

Dyrektor wyjaśnił, że rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy zobowiązuje dyrektora szkoły do zaplanowania zajęć dydaktyczno-wychowawczych przy uwzględnieniu zasady niełączenia w kilkugodzinne bloki zajęć z tego samego przedmiotu. W Szkole zajęcia wymagające zwiększenia koncentracji (matematyka, fizyka, chemia) najpóźniej zaczynają się o godz.12:45. Zdaniem Dyrektora nie jest to zbyt późna pora na prowadzenie takich zajęć. Zajęcia te kończą się o 13:30. Ewentualne skumulowanie w/w zajęć, wymagających zwiększenia koncentracji, spowodowane jest tym, że przedmioty te są realizowane maksymalnie do 6. godziny lekcyjnej. Dodatkowo Dyrektor stwierdził, że klasa IIc ma dodatkową godzinę matematyki (przyznaną z godzin tzw. dyrektorskich). Klasa IIIa nie może mieć matematyki w pięciu dniach, ponieważ nauczyciel uczący jest w piątek nieobecny w szkole ze względu na studia licencjackie z języka angielskiego (nauczyciel został skierowany na studia przez dyrektora szkoły). Jeżeli zdarza się, że jedna godzina matematyki jest na 6. godzinie lekcyjnej, to pozostałe cztery są na godzinach wcześniejszych (1 – 4). Przykładem może być klasa Ia, Ib itd. Ponadto Dyrektor stwierdził, że planując zajęcia dydaktyczno-wychowawcze musi również uwzględnić wiele innych czynników, np. to, że w szkole i poza szkołą odbywają się zajęcia indywidualne z uczniami (wiąże się to z nieobecnością w szkole niektórych nauczycieli udających się na te zajęcia poza szkołę). Odbywają się również zajęcia międzyoddziałowe (zajęcia artystyczne, techniczne, język niemiecki). Kilko nauczycieli jest także zatrudnionych w innych placówkach (zajęcia artystyczne, muzyka, język angielski). Taka sytuacja ma ogromny wpływ na ułożenie planu zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 62-64, 98-108)

Ocena częściowa

W Szkole nie zorganizowano pracy uczniów zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej gdyż plany zajęć edukacyjno-wychowawczych utworzono z naruszeniem zasady równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, jak również łączono przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji w dwu lub trzygodzinne bloki.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w szkole

Opis stanu faktycznego

1. Stosownie do wymogu art. 67 ust. 1 pkt 2, 3 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹², w Gimnazjum zapewniono uczniom możliwość korzystania z biblioteki, świetlicy oraz urządzeń sportowo-rekreacyjnych we wszystkie dni tygodnia.

(dowód: akta kontroli str. 73)

W szkole nie zostało wyodrębnione pomieszczenie pełniące funkcję świetlicy. Zajęcia świetlicowe odbywały się w różnych salach określonych w *Planie zajęć świetlicowych*, dostosowanym do tygodniowych rozkładów lekcji oraz godzin przyjazdów i odjazdów autobusów szkolnych. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora, rodzice uczniów nigdy nie wnioskowali o zwiększenie ilości godzin zajęć opieki świetlicowej.

(dowód: akta kontroli str. 100, 151-152)

2. Uczniowie mogli korzystać z zespołu urządzeń sportowo-rekreacyjnych, w skład którego wchodziło boisko do piłki siatkowej i koszykówki, skocznia do skoku w dal oraz sala gimnastyczna.

¹² Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm.

Przeprowadzone w dniach 21 i 29 kwietnia 2016 r. oględziny terenu szkoły wykazały m.in. że:

- na boisku umieszczono tablicę informacyjną określającą zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, co było wymagane § 31 ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny; zasady te określały, m.in. że zajęcia wychowania fizycznego prowadzone na boiskach mogą odbywać się wyłącznie pod nadzorem nauczyciela; tablic takich nie umieszczono w sali gimnastycznej oraz przy skoczni do skoku w dal;
- kosze do gry na boisku oraz w sali gimnastycznej zostały zamocowane na stałe, czym wypełniono wymóg wynikający z § 31 pkt 4 ww. rozporządzenia;
- powierzchnia boiska i skoczni do skoku w dal była równa i bez uszkodzeń, parkiet w sali gimnastycznej jest zużyty, a jego powierzchnia posiadała miejscowe drobne uszkodzenia.

(dowód: akta kontroli str. 50-57, 65-73)

W wyniku przeprowadzonych w dniach 21 i 29 kwietnia 2016 r. oględzin ustalono ponadto, że:

- plany ewakuacyjne Szkoły umieszczone zostały w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do nich dostęp, tj. zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, wyłącznie na pierwszej i czwartej kondygnacji w budynku A, w pozostałych obiektach/kondygnacjach brak było takich planów, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego;
- drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe w budynku A i budynku B; w budynku, w którym znajduje się sala gimnastyczna oznaczono w ten sposób wyłącznie wyjście ewakuacyjne, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego;
- teren Szkoły znajdujący się przy ul. 3 Maja był ogrodzony, co wypełniało wymóg wynikający z § 7 ust. 1 ww. rozporządzenia; pomieszczenia Szkoły znajdujące się w budynku położonym przy ul. Powstańców Śląskich nie zostały oddzielone od pozostałych pomieszczeń znajdujących się w tym budynku, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego;
- na terenie szkoły zapewniono właściwe oświetlenie, równą nawierzchnię dróg i przejść, czym wypełniono obowiązek, o którym mowa w § 7 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. rozporządzenia;
- otwory kanalizacyjne studzienki i inne zagłębienia na terenie szkoły zakryto odpowiednimi pokrywami, co wypełniało wymóg określony w § 7 ust 3 ww. rozporządzenia;
- zgodnie z § 7 ust 5 ww. rozporządzenia, szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren szkoły zabezpieczono w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których jest wzbroniony dostęp osobom nieuprawnionym, nie były odpowiednio oznakowane, były jednak zabezpieczone przed swobodnym do nich dostępem;
- schody wyposażono w balustrady zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, stopnie nie były śliskie zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 50-57, 65-74)

3. Jak wykazała kontrola przeprowadzona w dniach 21-29 kwietnia 2016 r. przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Namysłowie¹³ działających z upoważnienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego¹⁴ w Namysłowie oraz oględziny przeprowadzone w dniach 21 i 29 kwietnia 2016 r., w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniono ciepłą i zimną bieżącą

¹³ Kontrola została przeprowadzona na zlecenie NIK.

¹⁴ Dalej: PPIS.

wodę oraz środki higieny osobistej, co wypełniało wymóg określony w § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 53, 72, 129-130, 140)

4. Według ustaleń kontroli PPIS meble w Szkole zostały zakupione przed 1 września 2015 r., były stare (pochodziły z różnych okresów) i nie wszystkie posiadały oznaczenia producenta, na których znajdowały się informacje o normach, zgodnie z którymi zostały wyprodukowane¹⁵. Jedynie dla mebli zakupionych w dniu 9 września 2014 r., znajdujących się w sali lekcyjnej nr 15, Szkoła posiada świadectwo zgodności wydane przez Okręgowy Urząd Miar nr 1 w Warszawie.

W wyniku przeprowadzonej przez PPIS kontroli stanu sanitarnego szkoły stwierdzono, iż 9 ze 170 uczniów obecnych w Szkole w dniu pomiaru korzystało z mebli niedostosowanych do ich wzrostu, co szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. PPIS zalecił, aby w każdej klasie lekcyjnej znajdowały się ławki dwóch zestawów, a także aby systematycznie monitorować dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów, dokonywać pomiarów wzrostu dzieci, a następnie wyznaczać im miejsc w ławkach i krzeselkach zgodnie z zasadami ergonomii (minimum 2 razy w roku szkolnym). Wskazał też na zasadność organizowania pogadanek dla uczniów związanych z wyborem zalecanego zestawu mebli.

(dowód: akta kontroli str. 130-131, 140, 144-146)

5. Powierzchnia 17 sal lekcyjnych wynosiła od 29,4 m² do 130 m², przy czym powierzchnia 15 sal zawierała się pomiędzy 58,5 m² a 67,5 m². Powierzchnia pozostałych sal wynosiła 29,4 m² i 130 m². Wszystkie sale lekcyjne posiadały powierzchnię, która zapewniała co najmniej 2 m² dla każdego ucznia wszystkich klas. W skrajnych przypadkach w pracowni języków obcych na jednego ucznia klasy III d (13 uczniów¹⁶) przypadało 2,26 m² a w sali lekcyjnej nr 15 (sala do muzyki) przypadało 10 m² na jednego ucznia tej samej klasy.

(dowód: akta kontroli str. 21, 79)

6. Kontrola PPIS wykazała, iż uczniowie mieli możliwość korzystania z dwudaniowych posiłków obiadowych w Szkole, które zapewniane były przez kuchnię szkolną. Posiłki przygotowywano dla 45 uczniów Szkoły oraz dla 74 uczniów Gimnazjum nr 2 w Namysłowie. Według ustaleń PPIS stan sanitarno-higieniczny odpowiadał wymaganiom ujętym w przepisach ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia¹⁷. W czasie kontroli pomieszczeń kuchni, zaplecza kuchennego oraz jadalni (stołówki) kontrola ta nie stwierdziła nieprawidłowości (oceniono stan sanitarno-higieniczny tych pomieszczeń jako dobry). Środki spożywcze służące do przygotowania posiłków były w terminach przydatności do spożycia oraz prawidłowo przechowywane, w tym w warunkach chłodniczych i z zachowaniem segregacji.

Na terenie Szkoły znajdował się automat do sprzedaży środków spożywczych w oryginalnych opakowaniach jednostkowych producenta.

Szkoła zapewniła możliwość spożywania gorących posiłków w jadalni będącej pomieszczeniem wydzielonym w tym celu, tj. w sposób zgodny z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

W ramach kontroli PPIS nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w salach lekcyjnych, sali gimnastycznej oraz w otoczeniu Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 130-131, 133, 144)

¹⁵ PN-90/F-06010/04, PN-ISO5970, PN-F-06009.

¹⁶ Klasa III d liczyła 13 uczniów. Taką samą liczbę uczniów miała najliczniejsza grupa przy podziale pozostałych klas na grupy.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 594 ze zm.

7. W Szkole nie zorganizowano szatni. Uczniom umożliwiono natomiast pozostawianie odzieży wierzchniej na wieszakach znajdujących się w każdej sali lekcyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 124-125, 140)

8. W wyniku przeprowadzonych w dniu 25 maja 2016 r. oględzin stwierdzono, że w każdej sali szkolnej znajdowały się meble – jedna lub dwie zamykane szafy, w których wyznaczone zostało uczniom miejsce do przechowywania przyborów i pomocy szkolnych. Dostęp do tych szaf nie został zindywidualizowany – klucze były w posiadaniu nauczycieli i znajdowały się przy kluczach do poszczególnych sal lekcyjnych. W trakcie oględzin stwierdzono jednak, że w miejscach tych za wyjątkiem m.in. sali plastycznej nie było przyborów i pomocy należących do uczniów lub było ich niewiele. Częściowo znajdowały się w nich przybory i podręczniki należące do Szkoły, udostępniane uczniom w trakcie lekcji.

(dowód: akta kontroli str. 124-125)

9. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez PPIS na zlecenie NIK w zakresie oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków wszystkich 170 uczniów obecnych w szkole, stwierdzono, że tornistry/plecaki o wadze:

- do 10% masy ciała ucznia posiadało 145 uczniów (85,3% badanych);
- od 10 do 15% masy ciała ucznia posiadało 24 uczniów (14,1% badanych);
- powyżej 15% (15,1%) masy ciała ucznia posiadał jeden uczeń (0,6% badanych).

PPIS zalecił, aby w Szkole systematycznie monitorowano ciężar tornistrów uczniów oraz przypominano i zachęcano uczniów do korzystania z możliwości pozostawienia książek i przyborów szkolnych w wyznaczonych do tego celu miejscach.

(dowód: akta kontroli str. 145-146)

Dyrektor wyjaśnił, że *uczniowie mają możliwość pozostawienia swoich podręczników i materiałów ćwiczeniowych w każdej sali lekcyjnej, gdzie wydzielone zostały im do tego celu miejsce. O powyższym fakcie są informowani na początku roku szkolnego. Z takiej możliwości niestety bardzo rzadko korzystają. Nauczyciele umożliwiają uczniom korzystanie z jednego podręcznika przez dwóch uczniów siedzących w jednej ławce. Na niektórych zajęciach lekcyjnych uczniowie nie zabierają materiałów edukacyjnych do domu, są one im na lekcji rozdawane, aby mogli z nich skorzystać. Powyższe działania mają na celu odciążenie plecaków uczniów.*

(dowód: akta kontroli str. 147)

10. W Szkole dostęp do internetu został zapewniony w pracowni komputerowej (10 komputerów stacjonarnych i osiem komputerów przenośnych) oraz w bibliotece (cztery komputery stacjonarne). Gimnazjum zostało wyposażone również w mobilne punkty dostępu do sieci (notebooki) oraz urządzenia zapewniające bezprzewodowy dostęp do internetu (w ramach programu *Opolska eSzkoła, szkołą ku przyszłości*). Dyrektor wyjaśnił, że *Szkoła nie udostępnia uczniom do dowolnego korzystania sieci WiFi*. W wyniku przeprowadzonych w dniu 25 maja 2016 r. oględzin¹⁸ komputerów udostępnianych uczniom pod względem funkcjonowania zabezpieczeń przed dostępem do treści niepożądanych stwierdzono, że na komputerach stacjonarnych brak było takich zabezpieczeń. Zabezpieczenia funkcjonowały wyłącznie na komputerach przenośnych.

Komputery przenośne otrzymane zostały przez Szkołę w ramach programu *Opolska eSzkoła, szkołą ku przyszłości* i w stosunku do nich pracownicy Szkoły nie mieli możliwości instalowania dodatkowego oprogramowania (administrowanie polegało

¹⁸ Oględziny przeprowadzono na próbie stanowiącej 33% (sześć z 18) komputerów znajdujących się w sali komputerowej oraz wszystkich sprawnych (dwóch) komputerów stacjonarnych w bibliotece.

jedynie na bieżącej obsłudze sprzętu i zgłaszaniu usterek do Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu). Wszelkie zabezpieczenia ruchu sieciowego, w tym blokowanie dostępu do treści niepożądanych należało do tego podmiotu (Szkoła miała wyłącznie możliwość zgłaszania nieodpowiednich stron internetowych, do których dostęp nie został zabezpieczony).

(dowód: akta kontroli str. 121-124)

11. W Szkole, stosownie do dyspozycji art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o *systemie oświaty*, zapewniono uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej dwa dni w tygodniu, tj. we wtorki od godziny 8:00 do 11:30 i w czwartki w godzinach od 11:30 do 15:00. W pozostałym czasie pracy Szkoły pomoc przedlekarska zapewniona została przez przeszkolonych pracowników Szkoły, przy użyciu apteczek znajdujących się w pokoju nauczycielskim, pokoju nauczycieli w-f, kuchni, sekretariacie i gabinecie pielęgniarki szkolnej. W wyniku oględzin w dniu 21 kwietnia 2016 r. zawartości apteczek stwierdzono, że zostały one zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcje udzielania tej pomocy, co jest zgodne z § 20 rozporządzenia w *sprawie bezpieczeństwa i higieny*. Nie wszystkie środki przeznaczone do udzielania pierwszej pomocy były przydatne do użycia, co opisano poniżej.

(dowód: akta kontroli str. 55, 73)

Nauczyciele wychowania fizycznego oraz inni wyznaczeni pracownicy Szkoły zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy, czym wypełniono wymóg wynikający z § 21 rozporządzenia w *sprawie bezpieczeństwa i higieny*. Szkolenia te organizowane były odrębnie od szkoleń w ramach tzw. BHP. W 2014 r. w dwugodzinnym szkoleniu z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej uczestniczyło sześciu pracowników Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 80-94)

12. W roku szkolnym 2015/2016 do dnia 23 maja 2016 r. jako wypadki zakwalifikowano sześć zdarzeń, które wystąpiły w trakcie zajęć i/lub na terenie Szkoły. Na podstawie przedłożonej dokumentacji stwierdzono, iż we wszystkich przypadkach udzielano poszkodowanym uczniom pomocy medycznej. Po zaistnieniu wypadku telefonicznie powiadamiano rodziców/opiekunów uczniów, społecznego inspektora pracy pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz za jego pośrednictwem organ prowadzący Szkołę, w którym jest on zatrudniony. Powiadomienia te wypełniały wymogi ustalone w § 41 ust. 1 pkt 1-4 rozporządzenia w *sprawie bezpieczeństwa i higieny*. O wypadkach nie zawiadamiano rady rodziców, co opisano poniżej. W rejestrze dotyczącym wypadków nie wskazywano podjętych środków zapobiegawczych. Środki te wskazywane były w protokołach powypadkowych.

(dowód: akta kontroli str. 95-96)

13. Stosownie do wymogów wynikających z § 3 rozporządzenia w *sprawie bezpieczeństwa i higieny* przeprowadzono kontrolę zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły. W dniu 31 sierpnia 2015 r. zespół kontrolujący, w skład którego zostali wyznaczeni przez byłego Dyrektora inspektor ds. BHP, społeczny inspektor pracy oraz konserwator, dokonał kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkolnych. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, sformułowano jedno zalecenie dotyczące doświetlenia przejścia pomiędzy podwórkiem Szkoły a ulicą 3 Maja. Zespół kontrolny przekazał protokół kontroli Dyrektorowi, który zgodził się ze stwierdzeniami zawartymi w protokole i potwierdził

gotowość Szkoły do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w dniu 1 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 30-31,112)

Do dnia kontroli NIK ww. zalecenie nie zostało wykonane. Dyrektor wyjaśnił, że szkoła pozyskała środki finansowe na zakup i zamontowanie lampy na ścianie zachodniej budynku mającej doświetlić przejście między podwórkiem a ul. 3 Maja. Dyrektor zadeklarował, że powyższe zalecenie zostanie wykonane do końca roku szkolnego 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 147)

14. W roku szkolnym 2015/2016 przeprowadzone zostały w Gimnazjum trzy kontrole zewnętrzne obejmujące swym zakresem zapewnienie bezpieczeństwa i higieny. W dniu 30 października 2015 r. PPIS przeprowadził kontrolę w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego i sanitarno-porządkowego pomieszczeń szkolnych, temperatury pomieszczeń, terenu przyległego, dożywiania uczniów, palenia tytoniu, stanu sanitarno-higienicznego sali gimnastycznej, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości. W dniach 30.10-02.11.2015 r. została przeprowadzona przez inspektora ds. BHP i p.poż. kontrola kompleksowa stanu bezpieczeństwa i higieny pracy. Kontrola ta nie stwierdziła nieprawidłowości. W dniu 15 grudnia 2015 r. przeprowadzona została kontrola przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Namysłowie w zakresie realizacji finansowanych przez ten Ośrodek posiłków. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 32-49)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Uczniowie mieli możliwość pozostawienia odzieży wierzchniej jedynie w salach lekcyjnych, ponieważ nie wyodrębniono szatni, jak też nie wyposażono Szkoły w zindywidualizowane szafki przeznaczone na odzież oraz obuwie zamienne. W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę, że dotychczasowe rozwiązanie utrudniały zapewnienie higienicznych warunków uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez Szkołę, na co wpływ miała również konieczność przenoszenia przez uczniów rzeczy w trakcie przemieszczania się między salami lekcyjnymi.

2. Zdaniem NIK, zapewnienie możliwości bezpłatnego pozostawiania w szafach znajdujących się w klasach lekcyjnych podręczników i przyborów szkolnych, co prawda było zgodne z literalnym brzmieniem § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, jednakże nie było rozwiązaniem w pełni funkcjonalnym, gdyż wiązało się z ograniczonym dostępem do pozostawionych rzeczy oraz nie gwarantowało ich bezpieczeństwa¹⁹. O braku skuteczności zastosowanej w Szkole możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych świadczą wyniki przeprowadzonych pomiarów ciężaru tornistrów (14,7% uczniów miało tornistry o wadze przekraczającej 10% wagi ich ciała) oraz znikome wykorzystanie przez uczniów udostępnionego miejsca, stwierdzone w trakcie oględzin w dniu 25 maja 2016 r.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W budynkach Szkoły (tj. w budynku, w którym znajduje się sala gimnastyczna, na drugiej i trzeciej kondygnacji budynku A oraz w budynku B – zarówno w prawej jak i w lewej części) brak było planów ewakuacyjnych oraz trwałego oznaczenia dróg ewakuacyjnych (w budynku, w którym znajduje się sala gimnastyczna), co naruszało dyspozycję § 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 50-57, 67-74)

¹⁹ Pozostawienia przez uczniów podręczników i przyborów szkolnych na ogólnodostępnych półkach.

Dyrektor wyjaśnił, że plany ewakuacyjne i oznaczenia dróg ewakuacyjnych, w trakcie remontu budynku, który miał miejsce w roku 2014 zostały zdjęte ze względów technicznych. Po I etapie remontu budynek sali gimnastycznej został odebrany przez komisję składającą się z przedstawicieli organu prowadzącego i ówczesnej dyrekcji szkoły. Przed rozpoczęciem roku szkolnego 2014/2015 i 2015/2016 budynek sali gimnastycznej był kontrolowany przez zespół kontrolujący, w którego składzie był pracownik ds. bhp i p. poż. Urzędu Miejskiego w Namysłowie, który nie stwierdził żadnych uchybień. Przeoczył niestety brak oznaczeń planów i dróg ewakuacyjnych. Dyrektor wskazał, że nie posiadał jeszcze odpowiedniej wiedzy odnośnie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania ze szkoły i w związku z tym uznał, że budynek jest odpowiednio przygotowany do zajęć. Dyrektor zobowiązał się do umieszczenia brakujących planów i oznaczeń dróg ewakuacyjnych do końca roku szkolnego 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 109)

W trakcie kontroli, w celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości, umieszczono plany ewakuacyjne na drugiej i trzeciej kondygnacji budynku A.

(dowód: akta kontroli str. 153)

2. W budynku sali gimnastycznej przy ul. Powstańców Śląskich brak było oddzielenia terenu należącego do Szkoły od części budynku, która tego terenu nie stanowiła, co naruszało dyspozycję § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Dodatkowo część tego budynku, nieużytkowana przez Szkołę, nie była oznakowywana ani zabezpieczona przed swobodnym dostępem osób nieuprawnionych, co narusza dyspozycję § 15 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 51-52, 56-57)

Dyrektor wyjaśnił, że w przypadku budynku sali gimnastycznej (I piętro) przewidziany jest jego dalszy remont (II półrocze 2016 r.), dlatego też na dzień dzisiejszy nie ma odgródzenia tej części budynku. O zaistniałym fakcie poinformowano organ prowadzący, który zdecydował, że dopiero po zakończeniu dalszego etapu remontu takie odgródzenie tej części budynku zostanie zamontowane. Z powodu braku środków finansowych nie jest możliwe wykonanie tego odgródzenia wcześniej.

(dowód: akta kontroli str. 109)

3. W budynkach A i B Szkoły przy ul. 3 Maja brak było oznaczeń pomieszczeń (m.in. pomieszczeń technicznych, kuchni, magazynów), do których jest wzbroniony dostęp osobom nieuprawnionym, co naruszało dyspozycję § 15 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 67-71, 73-74)

Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie pomieszczenia, do których jest wzbroniony dostęp osobom nieupoważnionym są zamknięte na klucz – uczniowie nie mają do nich dostępu. Ponadto przed rozpoczęciem roku szkolnego 2015/2016 podczas kontroli obiektu pracownik ds. bhp i p. poż. Urzędu Miejskiego w Namysłowie nie zasugerował takiego działania.

(dowód: akta kontroli str. 110)

W trakcie kontroli, w celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości, na drzwiach pomieszczeń umieszczono oznaczenia o zakazie wstępu osobom nieuprawnionym.

(dowód: akta kontroli str. 153)

4. W budynkach A i B (lewe wejście) brak było zabezpieczenia siatką lub w inny skuteczny sposób otwartej przestrzeni pomiędzy biegami schodów, co naruszało dyspozycję § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 67-69, 71, 74)

Dyrektor wyjaśnił, że przed remontem budynku A i B (2011-2014) były zabezpieczenia otwartej przestrzeni między biegami schodów. Jednak po remoncie i odbiorze budynków przez komisję stwierdzono, że powyższe zabezpieczenia nie są wymagane. Dyrektor stwierdził też, że nie posiadał odpowiedniej wiedzy budowlanej i zasugerował się opinią komisji i nie zamontował innych zabezpieczeń.

(dowód: akta kontroli str. 110)

5. W czterech z pięciu apteczek znajdujących się w pomieszczeniach Szkoły znajdowały się pojedyncze (łącznie sześć) środki do udzielania pierwszej pomocy, których termin przydatności do użycia minął, co naruszało dyspozycję § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. W szczególności w apteczce:

- w pokoju nauczycielskim znajdowała się woda utleniona z terminem ważności do 07.2015 r. oraz jedna sztuka plastra na szpulce z terminem ważności do 02.2016 r.,
- w pokoju nauczycieli w-f znajdowała się jedna sztuka opaski dzianej podtrzymującej z terminem ważności do 08.2012 r.,
- w kuchni znajdowała się jedna sztuka opaski dzianej podtrzymującej z terminem ważności do 01.02.2016 r.,
- w sekretariacie znajdowała się jedna sztuka wody utlenionej z terminem ważności na 07.2015 r. i jedna sztuka bandażu z kompresem z terminem ważności do 09.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 50, 54-55)

W trakcie kontroli, w celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości, środki których termin przydatności do użycia minął zostały usunięte, a skład apteczek uzupełniony.

(dowód: akta kontroli str. 110, 153)

6. Bramki do gry w piłkę nożną znajdujące się w sali gimnastycznej nie były mocowane na stałe, a na terenie ogrodzonego boiska znajdowały się ławki nieprzytwierdzone na stałe do podłoża, co naruszało dyspozycję § 31 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 53, 57)

Dyrektor wyjaśnił, że przed rozpoczęciem roku szkolnego 2015/2016 budynek sali gimnastycznej był kontrolowany przez zespół kontrolny, w skład którego wchodził pracownik ds. bhp i p. poż. Urzędu Miejskiego w Namysłowie, który nie stwierdził żadnych uchybień (w tym mocowanie bramek). Budynek sali gimnastycznej przewidziany jest do dalszego remontu. Na początku lipca 2016 r. wyremontowany zostanie parkiet i wówczas bramki zostaną zamontowane na stałe. Dyrektor stwierdził, że ławki znajdują się na boisku przy szkole tylko w okresie zimowym, kiedy nie odbywają się tam zajęcia wychowania fizycznego, również ze względu na możliwość ich kradzieży. W okresie letnim ławki te są wynoszone poza ogrodzenie boiska i stoją na podwórku szkolnym do czasu zakończenia zajęć lekcyjnych. Dlatego też nie są przytwierdzone na stałe do podłoża (brak możliwości przenoszenia).

(dowód: akta kontroli str. 110-111)

7. W budynku sali gimnastycznej oraz przy skoczni do skoku w dal brak było tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, co naruszało dyspozycję § 31 ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(dowód: akta kontroli str. 52, 57, 67, 74)

Dyrektor wyjaśnił, że zarówno na boisku szkolnym, jak i sali gimnastycznej zamieszczony jest regulamin korzystania z tych obiektów. Dodał też, że jako nowy dyrektor szkoły nie posiadał jeszcze odpowiedniej wiedzy odnośnie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkoły. Dyrektor wskazał, że nie wiedział, że każde urządzenie i sprzęt sportowy musi mieć regulamin zawierający zasady bezpiecznego użytkowania. (...) Na pierwszych zajęciach w roku szkolnym nauczyciele wychowania fizycznego zapoznają uczniów z zasadami bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

(dowód: akta kontroli str. 111)

8. W budynku A i budynku B (lewe wejście) Szkoły będącej budynkiem użyteczności publicznej, w którym następuje zmiana poziomu podłogi oraz w których znajdują się schody, brak było rozwiązań technicznych, plastycznych lub innych sygnalizujących różnicę poziomu podłogi i wyróżniających odcieniem, barwą bądź fakturą krawędź rozpoczynającą i kończącą bieg schodów, co naruszało dyspozycję § 306 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 67, 71)

Dyrektor wyjaśnił, że jako nowy dyrektor szkoły nie posiadał jeszcze odpowiedniej wiedzy odnośnie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów szkoły. Dodatkowo Dyrektor zobowiązał się do zamieszczenia w najbliższym czasie rozwiązań technicznych, plastycznych lub innych sygnalizujących różnicę poziomu podłogi i wyróżniających odcieniem, barwą bądź fakturą krawędź rozpoczynającą i kończącą bieg schodów.

(dowód: akta kontroli str. 111)

9. Drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z budynku A w kierunku ul. 3 Maja zostały częściowo unieruchomione poprzez przykręcenie metalowego ogranicznika, w wyniku czego zwężono minimalną szerokość wyjścia ewakuacyjnego, co naruszało dyspozycję § 239 ust. 1 i 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, zgodnie z którą łączna szerokość drzwi w świetle powinna zostać obliczona z uwzględnieniem liczby osób mogących przebywać równocześnie w budynku i powinna być nie mniejsza niż szerokość biegu klatki schodowej, określona zgodnie z § 68 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia tj. przyjmując co najmniej 0,6 m szerokości na 100 osób. W trakcie oględzin (29 kwietnia 2016 r.) stwierdzono, że drzwi ewakuacyjne były zamknięte na klucz, a na ścianie obok znajdowała się informacja, że klucz znajduje się w skrzynce, która znajdowała się na portierni przy drugim wyjściu – od strony ul. Dubois. W celu pełnego otwarcia drzwi konieczne było pobranie klucza, otwarcie zamków, odkręcenie śrub zabezpieczających i wysunięcie mechanizmu zamykającego skrzydło drzwi.

(dowód: akta kontroli str. 69-71)

Dyrektor wyjaśnił, że budynek szkoły, w związku z tym także drzwi wejściowe, są objęte strefą ochrony konserwatorskiej. Nie zalecano wymiany drzwi na współczesne. Zanim zamontowano metalowy ogranicznik, doszło do sytuacji, kiedy drzwi (mimo zamknięcia na dwa zamki) zostały otwarte przez uczniów. W związku z tym zastosowano rozwiązanie, które wydawało się najbardziej odpowiednie, niezagrażające bezpieczeństwu uczniów w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły i wyjścia na ruchliwą ulicę przed szkołą.

(dowód: akta kontroli str. 111)

²⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422.

10. Kontrola przeprowadzona przez PPIS na zlecenie NIK wykazała, iż 18 z 178 objętych badaniem uczniów (10,1%), korzystało z mebli niedostosowanych do ich wzrostu²¹.

Powyższe stanowiło naruszenie wymogu wynikającego z § 9 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*, zgodnie z którym sprzęty, z których korzystają osoby pozostające pod opieką szkoły lub placówki, dostosowuje się do wymagań ergonomii.

(dowód: akta kontroli str. 144-145)

Dyrektor wyjaśnił, iż ze względu na ograniczone środki finansowe szkoła nie jest w stanie na dzień dzisiejszy zakupić wszystkich odpowiednich mebli dostosowanych do warunków antropometrycznych uczniów. Powyższe zakupy realizowane są etapami w zależności od możliwości finansowych. W roku szkolnym 2015/2016 w budżecie szkoły nie były przewidziane środki finansowe na zakup powyższych mebli. Środki te będą planowane w budżecie na rok 2017.

(dowód: akta kontroli str. 110)

11. W Szkole nie zapewniono skutecznych zabezpieczeń dostępu do treści niepożądanych, w przypadku czterech stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej i dwóch stanowisk w bibliotece, podłączonych do internetu.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 4a ustawy o systemie oświaty, w myśl którego szkoły zapewniające uczniom dostęp do internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

(dowód: akta kontroli str. 121-124)

Dyrektor wyjaśnił, że konieczność zakupu programy blokującej dostęp do niepożądanych treści zgłaszana była przez informatyka poprzedniej Dyrektor, jednak ze względu na brak środków finansowych nie było to możliwe. Dyrektor stwierdził też, że o zaistniałej sytuacji dowiedział się w dniu 25 maja 2016 r. po przeprowadzonych oględzinach pracowni komputerowej i biblioteki. Dodał też, że nakazał wyłączenie komputerów stacjonarnych i zastąpienie ich przenośnymi oraz zobowiązał się do ich uruchomienia po zainstalowaniu odpowiedniego programu blokującego dostęp do treści niepożądanych, który w najbliższym czasie zostanie kupiony.

(dowód: akta kontroli str. 127)

W trakcie kontroli, w celu wyeliminowania nieprawidłowości polegającej na niezabezpieczeniu dostępu uczniów do nieodpowiednich treści przy użyciu szkolnych komputerów stacjonarnych, komputery te zostały odłączone od sieci internet, a w ich miejsce wstawiono komputery przenośne posiadające zabezpieczenia.

(dowód: akta kontroli str. 153)

12. W wyniku badania dokumentacji związanej z zaistniałymi na terenie Szkoły sześcioma wypadkami stwierdzono, iż wbrew postanowieniom § 41 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny* o wypadkach nie zawiadamiano rady rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 96)

Dyrektor wyjaśnił, że radę rodziców poinformuje na ostatnim spotkaniu w roku szkolnym, które planowane jest w ostatnim miesiącu nauki szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 97)

²¹ Badanie przeprowadzono na podstawie normy PN-ISO 5970:1994. Meble niedostosowane do wzrostu stwierdzono w klasie Ia – 2 uczniów, w klasie Ib – 5 uczniów, w klasie IIa – 1 uczeń i w klasie IIIc – 1 uczeń.

W ocenie NIK, podejmowane działania w celu zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w Szkole były nieskuteczne. Stwierdzono bowiem nieprawidłowości, dotyczące zarówno braku wymaganych zabezpieczeń obiektów i wyposażenia mogących zagrażać bezpieczeństwu zdrowia ludzkiego, jak też naruszenia obowiązujących przepisów, w tym w zakresie zamieszczania prawidłowych oznaczeń, wyposażenia apteczek oraz ograniczenia dostępu uczniom, za pomocą komputerów podłączonych do internetu, do treści niepożądanych.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

1. Sporządzanie planów zajęć dydaktyczno-wychowawczych z zachowaniem, w możliwie najpełniejszym zakresie, zasad higieny pracy umysłowej.
2. Podjęcie skutecznych działań mających na celu dostosowanie terenu i wyposażenia Szkoły do wymogów określonych przepisami prawa, w tym w szczególności odgródenie terenu Szkoły od innych pomieszczeń znajdujących się w budynku położonym przy ul. Powstańców Śląskich.
3. Niezwłoczne dokonywanie wszystkich obowiązkowych powiadomień w razie powstania wypadku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 29 czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

Kontroler
Rafał Marynowicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

²² Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej: ustawa o NIK.

